

3. Чумак А.А. Фармацевтична наука і чинне законодавство / А.А. Чумак // Вісн. фармакології та фармації. – 2001. – № 3–4. – С. 64–69.

4. Пашков В.М. Правове регулювання обігу лікарських засобів / В.М Пашков. – К. : Моріон, 2004. – 160 с.

5. Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо забезпечення профілактики та лікування рідкісних (орфанних) захворювань: Закон України від 15.04.2014 р. // Відом. Верх. Ради України. – 2014. – № 26. – Ст. 894.

6. Факти про орфанні захворювання: всеукраїнська громадська організація «Український Фонд «Здоров'я» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.healthfund.com.ua/news/zdorovya-u-faktakh/640-fakty-pro-orfanni-zakhvoriuvannia.html>

7. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. // Відом. Верх. Ради України. – 1993. – № 4. – Ст. 19.

8. Про затвердження переліку рідкісних (орфанних) захворювань: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 27.10.2014 р. № 778 // Офіц. вісн. України. – 2014. – № 95. – Ст. 2755.

9. Проект наказу МОЗ «Про затвердження переліку рідкісних (орфанних) захворювань» // Аптека.ua.online. – 2014. – № 27 (948) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apteka.ua/article/297640>

10. Про затвердження Порядку забезпечення громадян,

які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання, лікарськими засобами та відповідними харчовими продуктами для спеціального дієтичного споживання: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.03.2015 № 160 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 28. – Ст. 802.

11. Про затвердження Положення про комісію для визначення необхідності в призначенні, відміні, перерозподілі лікарських засобів та відповідних харчових продуктів для спеціального дієтичного споживання, що закуповуються за рахунок коштів державного бюджету, а також інших джерел, не заборонених законодавством, у тому числі гуманітарної допомоги, громадянам, які страждають на рідкісні (орфанні) захворювання: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 05.02.2015 р. № 50 // Офіц. вісн. України. – 2015. – № 38. – Ст. 1162.

12. Кузьменко І.І., Черкашина А.В. Орфанні захворювання в Україні: здобутки та напрямки вирішення основних проблем у забезпеченні хворих / І.І. Кузьменко, А.В. Черкашин. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://socpharm.nuph.edu.ua/files/2015/05Кузьменко-І.І.-Черкашина-А.В.pdf>

13. Орфанні хвороби в Україні: забезпечення лікування пацієнтів – шлях до Європейських реформ (брифінг) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/rubric-briefing_ukr/1924097-orfanni-hvorobi-v-ukrajini-zabezpechennya-likuvannya-patsientiv-shlyah-do-evropeyskih-reform-zala-1.html

УДК 342.9:658.114:343.139

СУДОВИЙ РОЗГЛЯД СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ РЕФОРМИ

Зубов О.С., здобувач

кафедри адміністративного та господарського права
Запорізький національний університет

У статті досліджуються особливості судового розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності в контексті проведення судової реформи в Україні. Зазначається, що місцеві суди в Україні перевантажені розглядом справ про адміністративні правопорушення, включаючи правопорушення у сфері підприємницької діяльності. Враховуючи внесення змін до Конституції України щодо правосуддя та прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у новій редакції, необхідним є реформування адміністративно-деліктного законодавства в частині судового контролю розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності.

Ключові слова: судовий розгляд, адміністративні правопорушення, підприємницька діяльність, судова реформа, судовий контроль, правосуддя, удосконалення.

В научной публикации исследуются особенности судебного рассмотрения дел об административных правонарушениях в сфере предпринимательской деятельности в контексте проведения судебной реформы в Украине. Отмечается, что местные суды в Украине перегружены рассмотрением дел об административных правонарушениях, включая правонарушения в сфере предпринимательской деятельности. Учитывая внесение изменений в Конституцию Украины относительно правосудия и принятие Закона Украины «Про судоустрійство и статус судей» в новой редакции, необходимым является реформирование административно-деликтного законодательства в части судебного контроля рассмотрения дел об административных правонарушениях в сфере предпринимательской деятельности.

Ключевые слова: судебное рассмотрение, административные правонарушения, предпринимательская деятельность, судебная реформа, судебный контроль, правосудие, усовершенствование.

Zubov O.S. JUDICIAL REVIEW OF ADMINISTRATIVE CASES IN THE SPHERE OF ENTREPRENEURSHIP IN THE CONTEXT OF JUDICIAL REFORM

In a scientific publication explores the nature of judicial review of administrative cases in the sphere of entrepreneurship in the context of the judicial reform in Ukraine. It is noted that local courts in Ukraine overwhelmed consideration of cases on administrative offenses, including offenses in the field of entrepreneurship. Taking into account the amendments to the Constitution of Ukraine on justice and

the adoption of the Law of Ukraine „On judicial system and status of judges” in the new edition is a necessary reform of the administrative and tort legislation regarding judicial review of cases on administrative offenses in the sphere of entrepreneurship.

Key words: *judicial review, administrative offenses, business activities, judicial reform, judicial review, justice, improvement.*

Постановка проблеми. В умовах розвитку ринкової економіки об'єктивною є ситуація, коли деякі громадяни порушують порядок здійснення підприємницької діяльності. Значна кількість статей КУпАП, які визначають адміністративну відповідальність за вчинення адміністративних правопорушень у сфері підприємницької діяльності, передбачає додаткове адміністративне стягнення у вигляді конфіскації виготовленої продукції, зняття виробництва, сировини і грошей, одержаних внаслідок вчинення відповідного адміністративного правопорушення. Це обумовлює віднесення розгляду справ про вказані адміністративні правопорушення до юрисдикції суду. Не менш значна кількість адміністративних правопорушень у сфері підприємницької діяльності віднесена до юрисдикції суду через важливість неупередженого розгляду відповідних справ незалежним судом.

Наразі в Україні продовжується судова реформа, внесено зміни до Конституції та Законів України, які покликані очистити та удосконалити судову систему, привести її у відповідність до міжнародних та європейських стандартів. Саме тому актуальним є дослідження судового розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності в контексті проведення судової реформи та формулювання пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративно-деліктного законодавства.

Ступінь розробленості проблеми. Питання розгляду судами справ про адміністративні правопорушення знайшло своє вираження в працях таких науковців, як: А.Б. Агапов, О.М. Бандурка, Д.М. Бахрах, Ю.П. Битяк, І.Л. Бородін, Ю.А. Ведерніков, Є.С. Герасименко, І.П. Голосніченко, Ю.В. Калашник, Т.О. Коломоєць, С.О. Короєд, В.І. Олефір, С.В. Петков, М.С. Студенікіна, О.В. Чекаліна, О.П. Шергін, С.А. Ширіна, В.К. Шкарупа та інші, праці яких і стали науковим підґрунтям даного дослідження.

Середостанніх праць варто виділити роботи С.О. Короєда «Судовий розгляд справ про адміністративні проступки» [1], А.Ю. Канаті «Розгляд справ про адміністративні правопорушення, вчиненні при здійсненні підприємницької діяльності» [2], С.А. Ширіної «Судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення, пов'язаних із безпекою дорожнього руху» [3], Ю.В. Калашник «Відповідальність за прояв неповаги до суду» [4]. Проте, слід зазначити, що питанням судового розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності приділена ще недостатня увага, що актуалізує необхідність проведення даного дослідження.

Метою статті є дослідження особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємниць-

кої діяльності в контексті проведення судової реформи в Україні.

Методологія дослідження ґрунтується на органічному поєднанні філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження. Серед останніх використовується формально-юридичний метод, а також метод юридичного моделювання.

Предметом наукової статті є судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності в контексті проведення судової реформи.

Виклад основного матеріалу. 2 червня 2016 року Верховна Рада України ухвалила в новій редакції Закон України «Про судоустрій і статус суддів». Даний Закон визначає організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, що функціонує на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів і забезпечує право кожного на справедливий суд. Законодавчим актом у новій редакції викладено положення Закону України «Про судоустрій і статус суддів», яким зокрема:

- змінено порядок призначення суддів на посади та звільнення їх з посад (вилучено повноваження політичних органів – парламенту та Президента України – у питаннях суддівської кар'єри, зокрема закон передбачає скасування п'ятирічного терміну призначення суддів та зайняття посад суддями лише безстроково);

- усунена політична складова у вирішенні питання щодо надання згоди на затримання судді або утримання його під вартою чи арештом до винесення обвинувального вироку судом (відповідне повноваження Верховної Ради України передано до повноважень Вищої ради правосуддя);

- передбачено запровадження інституту функціонального (обмеженого) імунітету судді, за якого забороняється притягнення судді до кримінальної відповідальності за викладену в судовому рішенні правову позицію, за ухвалене ним судове рішення, за винятком вчинення злочину або дисциплінарного проступку, однак, при цьому суддя нестиме юридичну відповідальність на загальних засадах за дії, вчиненні поза професійною суддівською діяльністю;

- внесено зміни у систему судоустрою, зокрема передбачено утворення нового Верховного Суду та інших судів. Систему судоустрою складатимуть місцеві суди, апеляційні суди і Верховний Суд. Для розгляду окремих категорій справ в системі судоустрою будуть діяти вищі спеціалізовані суди. У складі Верховного Суду будуть діяти п'ять структурних підрозділів: Велика Палата Верховного Суду, Касаційний адміністративний суд, Касаційний господарський суд, Касаційний кримінальний суд, Касаційний цивільний суд, а сам Верховний Суд буде

створений на конкурсних засадах як новий найвищий суд у системі судоустрою України. Закон також передбачає створення місцевих окружних судів, апеляційних судів у відповідних округах тощо;

– удосконалено основи правового статусу відповідних органів у системі судоустрою, зокрема передбачено перерозподіл повноважень між Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та новим конституційним органом – Вищою радою правосуддя. Так, ВККС відповідатиме за добір на посади суддів, кваліфікаційне оцінювання, проведення конкурсів на зайняття вакантних посад суддів та суддівську освіту, а вичерпний перелік повноважень та порядок роботи Вищої ради правосуддя буде передбачено у Законі України «Про Вищу раду правосуддя»;

– удосконалено процедури формування та оновлення суддівського корпусу, зокрема: проведення кваліфікаційного оцінювання, яке проводитиметься за критеріями компетентності (професійної, особистої, соціальної тощо), удосконалюються вимоги до змісту суддівського досьє, впроваджуються нові механізми стимулювання забезпечення доброчесної поведінки суддів та залучення громадськості до таких процедур. Разом з цим, передбачено запровадження нових підстав для звільнення судді (наприклад, порушення суддею обов'язку підтвердити законність джерела походження майна), спрощено процедуру звільнення судді та чітко визначено підстави, за яких Вища рада правосуддя може ухвалити рішення про звільнення судді [5].

Таким чином, створено правову основу для завершення судової реформи, очищення суддівської гілки влади, створення ефективного механізму судочинства, включаючи розгляд справ про адміністративні правопорушення.

13 липня 2016 року Президент України Петро Порошенко підписав Закон України «Про судоустрій і статус суддів». На офіційному веб-сайті голови держави зазначено, що завданням даного закону є імплементація оновлених конституційних засад здійснення правосуддя для забезпечення незалежності та деполітизації судової влади, посилення її відповідальності перед суспільством, запровадження нових засад формування суддівського корпусу, посилення ролі громадськості щодо контролю за доброчесністю та етичністю представників суддівського корпусу й оптимізація системи судоустрою. У Законі враховані всі ключові рекомендації Венеціанської Комісії, які стосуються судоустрою та статусу суддів.

Прийняття Закону про судоустрій є одним із ключових етапів нормативного забезпечення судової реформи, який відкриває шлях для створення якісно нової моделі функціонування судової влади відповідно до суспільних очікувань і європейських стандартів та задоволення суспільного запиту на справедливий суд, що був однією з основних вимог Революції гідності.

Закон вдосконалює процедуру кваліфікаційного оцінювання всіх суддів, розпочату відповідно до Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд». Судді

призначатимуться виключно за результатами публічного конкурсу та кваліфікаційного оцінювання як його складовою. В конкурс на посаду судді Верховного суду матимуть право брати участь як діючі судді, так і кандидати з не менш ніж 10-річним стажем наукової роботи у сфері права або адвокатської діяльності.

Закон містить ряд нових механізмів для запобігання корупції в судовій системі: повний моніторинг способу життя судді, обов'язок подання Декларацій доброчесності та родинних зв'язків тощо. Передбачено створення при Вищій кваліфікаційній комісії суддів України Громадської ради доброчесності, яка сприятиме ВККС у встановленні відповідності судді або кандидата на посаду судді критеріям професійної етики та доброчесності.

Закон запроваджує нові підходи до розподілу повноважень між органами суддівського врядування. Дисциплінарні повноваження щодо суддів будуть передані до Вищої ради правосуддя, а Вища кваліфікаційна комісія суддів зосередиться на вирішенні кваліфікаційних питань. Такий підхід повністю відповідає європейським стандартам та неодноразово рекомендувався Венеціанською комісією [6].

Згідно із ст. 18 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (в новій редакції) суди спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення. У випадках, визначених законом, а також за рішенням зборів суддів відповідного суду може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ.

Місцевий суд є судом першої інстанції і здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Місцеві загальні суди розглядають цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом (ст. 22 вказаного Закону). У відповідності до ст. 21 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» місцевими загальними судами є окружні суди, які утворюються в одному або декількох районах чи районах у містах, або у місті, або у районі (районах) і місті (містах) [7].

Таким чином, у юрисдикції судів залишається розгляд справ про адміністративні правопорушення та можливість запровадження спеціалізації суддів з розгляду конкретних категорій справ, що є позитивним з огляду на складність та важливість неупередженого і кваліфікованого розгляду справ про деякі адміністративні правопорушення, зокрема і у сфері підприємницької діяльності.

У відповідності до ст. 221 КУпАП судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницькій діяльності, передбачені ст. 155-1, ч. 1, 3, 4 ст. 156, ст. 160, 162–162-3, 163-1 – 163-4, ч. 2 ст. 163-7, ст. ст. 163-12, 164, 164-

3, 164-5-164-16, 166-1-166-4, ч. 1, 2, 9, 10 ст. 166-6, 166-8-166-12, 166-14-166-18, 166-21 КУпАП [8].

Щорічно суди України розглядають приблизно 14700 справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 155-1 КУпАП «Порушення порядку проведення розрахунків», приблизно 7500 справ про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 156 КУпАП «Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами», та приблизно 24 100 прав про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 160 КУпАП «Торгівля з рук у невстановлених місцях». Отже, достатньо великим є масив справ про адміністративні правопорушення у сфері торгівлі, які цілком можуть розглядатися іншими органами державної влади (з метою розвантаження судів) із можливістю оскарження їх рішень (постанов) у суді [9].

Суди також розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені ст. 163-1 КУпАП «Порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків» (приблизно 51700 справ на рік), ст. 163-2 КУпАП «Неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів)» (приблизно 51900 справ на рік), ст. 163-4 КУпАП «Порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб і подання відомостей про виплачені доходи» (приблизно 18500 справ на рік) [4]. Зазначені правопорушення у сфері фінансів та оподаткування також можуть розглядатися іншими органами державної влади з можливістю оскарження рішень (постанов) останніх у суді. Це і розвантажить суди, і забезпечить належний судовий контроль за розглядом та вирішенням справ про відповідні адміністративні правопорушення.

Безпосередньо правопорушенням у сфері підприємницької діяльності присвячена ст. 164 КУпАП «Порушення порядку провадження господарської діяльності». Суди розглядають приблизно 15200 справ даної категорії на рік.

До особливостей судового розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності слід віднести необхідність доведення факту систематичного та безпосереднього зайняття особою певною господарською діяльністю з метою отримання прибутку без державної реєстрації (дозволу чи ліцензії), а також необхідність чіткого визначення ступеня суспільної шкідливості вчиненого правопорушення з метою визначення доцільності застосування додаткового адміністративного стягнення у вигляді конфіскації виготовленої продукції та знарядь виробництва. На практиці складно довести саме систематичність здійснення особою господарської діяльності з метою отримання прибутку без державної реєстрації, що і обумовлює необхідність віднесення розгляду справ про такі адміністративні правопорушення до юрисдикції суду.

У цілому в Україні відбувається певне зменшення кількості справ про адміністративні правопорушення, які розглядаються судами. Голова Верховного Суду України Ярослав Романюк на XIII з'їзді суддів України 12 листопада 2015 року звернувся до статистичних даних двох останніх років – часу, відколи триває судова реформа. Згідно з даними Державної судової адміністрації України, упродовж 2014 року спостерігалося зменшення обсягу надходження справ і матеріалів на розгляд до судів. Цьому є об'єктивна причина. Таке зменшення відбулося внаслідок припинення здійснення правосуддя окремими судами Донецької та Луганської областей, а також судами, розташованими на анексованій території Автономної Республіки Крим.

Так, у 2014 році місцеві суди по першій інстанції розглянули (з урахуванням повернутих, витребуваних) 3 млн. 273,3 тис. справ та матеріалів різних категорій, що на 17,6% менше порівняно з 2013 роком (у 2013 році – 3 млн. 973,2 тис.). У тому числі місцеві суди по першій інстанції розглянули 743,3 тис. справ про адміністративні правопорушення (у 2013 році – 1 млн.).

У 2014 році також зменшилася на 19,3% кількість скасованих і змінених в апеляційному порядку постанов у справах про адміністративні правопорушення – 5,6 тис. (у 2013 році – 6,9 тис.). Їх частка від ухвалених постанов залишилася на рівні попереднього року – 0,8% (у 2013 році – 0,8%) [10].

Отже, одна із причин зменшення кількості справ про адміністративні правопорушення є об'єктивною (припинення здійснення правосуддя окремими судами Донецької та Луганської областей, а також судами, розташованими на анексованій території Автономної Республіки Крим) і не залежить від якості роботи судових та правоохоронних органів, рівня правосвідомості та законслухняності громадян України. Проте, як було показано вище, кількість справ про адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницької діяльності, які розглядають суди, є достатньо значною.

Зазначені правопорушення більшою частиною є однотипними і пов'язані із порушенням техніко-юридичних норм (правил торгівлі, оподаткування тощо), що обумовлює доцільність віднесення розгляду справ про відповідні правопорушення до юрисдикції інших органів державної влади із можливістю оскарження їх рішень до суду. Враховуючи вищезазначене, пропонується виключити із юрисдикції суду склади адміністративних правопорушень, передбачених ст. ст. 155-1, 156, 160, 163-1, 163-2, 163-4, ч. 1 ст. 164 КУпАП. З цієї метою необхідно виключити із санкцій вказаних статей КУпАП адміністративні стягнення, які може накладати лише суд та внести відповідні зміни у ст. 221 КУпАП. Реалізація зазначених пропозицій сприятиме розвантаженню місцевих судів та забезпечить ефективний розгляд інших справ про адміністративні правопорушення у сфері підприємницької діяльності.

Висновки. Таким чином, судова реформа має включати не тільки оптимізацію системи судоустрою, забезпечення незалежності та деполітизації судової влади, посилення її відповідальності перед суспільством, запровадження нових засад формування суддівського корпусу, посилення ролі громадськості щодо контролю, але і внесення змін до процесуального законодавства з метою досягнення максимальної ефективності роботи суддів.

Перспективність подальшого дослідження даної теми обумовлена триваючим процесом реформування судової системи України, необхідністю формулювання конкретних пропозицій щодо внесення змін до чинного та перспективного адміністративно-деліктного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Короєд С.О. Судовий розгляд справ про адміністративні проступки : автореф. дис... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / С.О. Короєд ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К.: Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2009. – 20 с.
2. Канати А.Ю. Рассмотрение дел об административных правонарушениях, совершенных при осуществлении предпринимательской деятельности : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 «Административное право, финансовое право, информационное право» / А.Ю. Канати ; Южно-Уральский государственный университет. – Киров, 2010. – 191 с.
3. Ширіна С.А. Судовий розгляд справ про адміністра-

тивні правопорушення, пов'язаних із безпекою дорожнього руху: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / С. А. Ширіна. – Запоріжжя : Б.в., 2012. – 18 с.

4. Калашник Ю.В. Відповідальність за прояв неповаги до суду : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Ю.В. Калашник; МОНМС України, ДВНЗ «Запоріж. нац. ун-т». – Запоріжжя, 2013. – 221 с.

5. Ухвалено Закон «Про судоустрій і статус суддів» / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/news/Novyny/131146.html>

6. Президент підписав Закон «Про судоустрій і статус суддів» // Офіційне інтернет-представництво Президента України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zakon-pro-sudoustrij-i-status-suddiv-37639>

7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України № 1402-VIII від 02 червня 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-viii>

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X (станом на 16 липня 2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

9. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

10. Доповідь Голови Верховного Суду України Ярослава Романюка на XIII з'їзді суддів України 12 листопада 2015 року / Офіційний веб-сайт Верховного Суду України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/AD5F6A13882B688BC2257EFB00385AD7?OpenDocument&year=2015&month=11&](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/AD5F6A13882B688BC2257EFB00385AD7?OpenDocument&year=2015&month=11&)

УДК 342.951:351.88](477)

ПОНЯТТЯ ТА ПІДСТАВИ ВНУТРІШНІХ ПЕРЕМІЩЕНЬ НАСЕЛЕННЯ

Кхасраві О.З., аспірант

кафедри адміністративного права економіко-правового факультету
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

У статті здійснено аналіз змісту поняття «міграція». Визначено співвідношення таких правових понять, як «міграція», «внутрішнє переміщення населення» та «переселенець». Запропоновано авторські дефініції цих правових категорій.

Ключові слова: внутрішньо переміщена особа, переселенець, міграція, внутрішнє переміщення, мігрант.

В статье осуществлен анализ содержания понятия «миграция». Определено соотношение таких правовых понятий, как «миграция», «внутреннее перемещение населения» и «переселенец». Предложены авторские дефиниции данных правовых категорий.

Ключевые слова: внутренне перемещенное лицо, переселенец, миграция, внутреннее перемещение, мигрант.

Khasravi O.Z. CONCEPT AND REASONS OF INTERNAL POPULATION MOVEMENTS

In article analyzes the meaning of migration. The correlation of such legal concepts as “migration”, “internal population displacement” and “settler”. An author’s definition of these legal categories.

Key words: internally displaced persons, migrant, migration, internal displacement, worker.

Постановка проблеми. Окупація Російською Федерацією території Автономної Республіки Крим, а також збройний конфлікт на Сході України призвели до того, що більше двох мільйонів осіб вимушені були покинути свої домівки та стати переселенцями, тобто стати вимушено внутрішньо переміщеними особами. Внутрішнє переміщення населення

(далі – ВПН) не менш важливе для економічного та соціального розвитку, ніж міждержавне (міжнародне). Так, дійсно, ВПН не впливає на чисельність та склад населення країни в цілому, проте спричиняє зміни в його розміщенні, статеві-віковій структурі мешканців окремих регіонів, є наслідком і важливим чинником регіональних відмінностей,